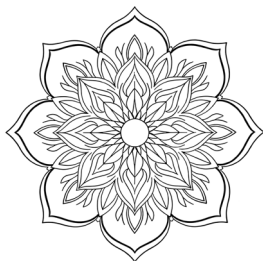

अष्टावक्त्र गीता
Ashtavakra Gita

अष्टावक्त्र गीता

Ashtavakra Gita

Het licht van Bewustzijn

Ashtavakra Gita:
een Nederlandse vertaling uit het
Sanskriet, inclusief transliteratie
en korte introducties per hoofdstuk.

Eerste druk, oktober 2026

© 2026 Nederlandse uitgave uitgeverij Samsara, Amsterdam

Oorspronkelijke titel *Ashtavakra Gita*

Vertaald door Hans van Hooijdonk

Vormgeving binnenwerk Han van Eijk, eijkpunt-gv.nl

Vormgeving omslag Erik Thé, erikthedesign.com

ISBN 9789493394872

NUR 728

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd
zonder uitdrukkelijke en schriftelijke toestemming van
uitgeverij Samsara, Amsterdam.

www.samsarabooks.com

Inhoud

Voorwoord	7
1 <i>Je bent de getuige van dit alles</i>	9
2 <i>Vreugde door dit inzicht</i>	21
3 <i>De toets van Janaka's diepe realisatie</i>	35
4 <i>De onwankelbare vreugde van het kennen</i>	43
5 <i>Vier perspectieven op zelfrealisatie</i>	47
6 <i>Ik ben grenzeloos als de ruimte</i>	51
7 <i>De oceaan van Zijn</i>	55
8 <i>Gebondenheid en bevrijding</i>	59
9 <i>Onthechting: de wereld laten voor wat zij is</i>	63
10 <i>Innerlijke vrede: het einde van elk verlangen</i>	69
11 <i>De wijsheid van onverstoorbaarheid</i>	75
12 <i>Verblijven in het Zelf</i>	81
13 <i>Leven in gelukzaligheid</i>	87
14 <i>De stille getuige</i>	93
15 <i>De ultieme lering</i>	97
16 <i>De wijsheid van het vergeten</i>	109
17 <i>De natuurlijke staat van de wijze</i>	117
18 <i>De vrede van het niet-doen</i>	129
19 <i>Gevestigd in eigen heerlijkheid</i>	181
20 <i>Het absolute Zijn</i>	187

Voorwoord

Ashtavakra Gita ontvouwt zich als een gesprek tussen de wijze Ashtavakra en koning Janaka. Hierin wordt direct en diepgaand ingegaan op de aard van het Zelf, de illusoire aard van zintuiglijke waarneming en de gebondenheid die voortvloeit uit onze identificatie met die zintuiglijke waarnemingen. Meer dan een filosofisch leersysteem met een complex begrippen-apparaat uit de Vedanta-traditie, is Ashtavakra Gita een directe gids voor wie werkelijk zoekt naar wijsheid en bevrijding.

Mijn eerste kennismaking met dit tijdloze werk was zo'n veertig jaar geleden, via de Nederlandse vertaling van dr. C. Keus. De tekst en het bijbehorende commentaar raakten mij diep, en de wens om de Gita opnieuw te vertalen sluimerde sindsdien. Een belangrijke impuls kwam toen ik een Devanagari-editie met woord-voor-woordvertaling en commentaar van Swami Nityaswarupananda in handen kreeg. Deze verdiepte mijn begrip aanzienlijk en leidde tot de eerste vertalingen van enkele hoofdstukken. Nu, na vier decennia van resonantie met deze tekst, is dit werk voltooid.

Mijn werkwijze voor deze vertaling berustte op een zorgvuldige vergelijking van diverse bronnen. Drie onafhankelijke woord-voor-woordvertalingen vormden het vertrekpunt, waarbij ik tevens heb geput uit de werken van John Richards, Swami Chinmayananda en Guy Eugène Dubois. Ook het werk van emeritus hoogleraar Gerrit Broekstra, verrijkt met inspirerende citaten van Sri Ramana Maharshi, was een waardevolle bron. Om de essentie in helder en toegankelijk Nederlands te vatten, heb ik daarnaast drie vrijere vertalingen geraadpleegd, waaronder het verfrissende perspectief van Thomas Byrom.

Ik heb gestreefd naar een vertaling die zo dicht mogelijk bij de brontekst blijft, met zo min mogelijk eigen interpretaties of uitgebreide toelichtingen, maar wel in hedendaags en begrijpelijk Nederlands. Om de kern van de twintig hoofdstukken toegankelijker te maken, heb ik elk deel voorzien van een korte inleidende tekst. Elke strofe wordt voorafgegaan door de oorspronkelijke Sanskriettekst en de transliteratie (bron: wisdomlib.org), wat de lezer in staat stelt de verzen desgewenst nader te bestuderen.

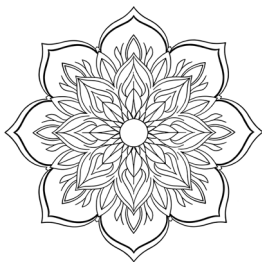
Hans van Hooijdonk

oktober 2026

HOOFDSTUK 1

Je bent de getuige van dit alles

Janaka vraagt hoe men kennis, onthechting en bevrijding bereikt. Ashtavakra antwoordt direct: zie jezelf als zuiver Bewustzijn, niet als het lichaam of de elementen (aarde, water, vuur, lucht, ether). Bevrijding komt door het Zelf te herkennen als de getuige, los van de vergankelijke wereld. De identificatie met het ego en het lichaam is de bron van gebondenheid; het loslaten hiervan brengt geluk.

जनक उवाच ।

कथं ज्ञानमवाप्नोति कथं मुक्तिर्भविष्यति ।
वैराग्यं च कथं प्राप्तमेतद्ब्रूहि मम प्रभो ॥ १ ॥

janaka uvāca |

katham jñānamavāpnoti katham muktirbhaviṣyati |
vairāgyam ca katham prāptametadbrūhi mama prabho || 1 ||

Janaka vroeg:

1. Hoe verwerft men wijsheid? Hoe wordt bevrijding bereikt? Hoe is onthechting mogelijk? Heer, leer mij dit.

अष्टावक्र उवाच ।

मुक्तमिच्छसि चेत्तात वषियान्वषिवत्त्यज ।
क्षमार्जवदयातोषसत्यं पीयूषवद्भज ॥ २ ॥

aṣṭāvakra uvāca |

muktimicchasi cettāta viṣayānviṣavattyaja |
kṣamāṛjavadayātoṣasatyam pīyūṣavadbhaja || 2 ||

Ashtavakra antwoordde:

2. Als Je bevrijding wenst, mijn beste, mijd dan de zintuiglijke objecten als vergif. Streef naar verdraagzaamheid, oprechtheid, mededogen, tevredenheid en waarheid als nectar.

न पृथ्वी न जलं नाग्निरि वायुर्दयौर्न वा भवान् ।
 एषां साक्षिणिमात्मानं चद्रूपं वदिधमुक्तये ॥ ३ ॥

na prthvī na jalam nāgnirna vāyurdyaurna vā bhavān |
eṣāṃ sākṣiṇamātmānaṃ cidrūpaṃ viddhi muktaye || 3 ||

3. Jij bent noch aarde, noch water, noch vuur, noch lucht, noch ether. Om bevrijding te realiseren, ken jezelf als de Getuige van dit alles: de belichaming van zuiver Bewustzijn.

यद्दिदेहं पृथक्कृत्य चतिविश्राम्य तषिठसि ।
 अधुनैव सुखी शान्तो बन्धमुक्तो भवषियसि ॥ ४ ॥

yadi dehaṃ prthakkrtya citi viśrāmya tiṣṭhasi |
adhunaiva sukhī śānto bandhamukto bhaviṣyasi || 4 ||

4. Als je de identificatie met het lichaam opgeeft en verblijft in Bewustzijn, zul je meteen gelukkig en vredig zijn en vrij van gebondenheid.

न त्वं वप्तिरादकिो वर्णो नाश्रमी नाक्षगोचरः ।
 असङ्गोऽसि निराकारो विश्वसाक्षी सुखी भव ॥ ५ ॥

na tvam viprādiko varṇo nāśramī nākṣagocarāḥ |
asaṅgo'si nirākāro viśvasākṣī sukhī bhava || 5 ||

5. Je behoort niet tot welke stroming of sociale klasse dan ook. Je bent niet de rol die je vervult, niet je levensfase. Je wordt niet waargenomen door de zintuigen. Je bent vrij, zonder vorm en de Getuige van dit alles. Wees gelukkig!

धर्माधर्मौ सुखं दुःखं मानसानि ते बभौ ।
 न कर्ताऽसि भोक्ताऽसि मुक्त एवाऽसि सर्वदा ॥ ६ ॥

dharmādharmau sukham duḥkham mānasāni na te bibho |
na kartā'si na bhoktā'si mukta evā'si sarvadā || 6 ||

6. Deugd en ondeugd, plezier en pijn behoren toe aan de geest en niet aan Jou. Jij bent noch de doener, noch de genieter. Jij bent voor eeuwig vrij.
